

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Marii Mercatoris S. Augustino Æqualis Opera Quaecumque Extant

[Complectens Ea Quæ Ad Hæresim Nestorianam Spectant]

Marius <Mercator>

Parisiis, 1673

Secunda Nestorii Epistola Ad S. Cyrillum Alexandrinum Rescribentis,
similiter ex Graeco sermone translata in Latinum a Mario Mercatore.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14215

SECUNDA
NESTORII EPISTOLA
AD S. CYRILLUM ALEXANDRINUM
RESCRIBENTIS,

similiter ex Græco sermone translata in Latinum a Mario
Mercatore.

Æc epistola missa est ann. 430. post Pascha. Respondet enim secundis literis, quas Alexandria Cyrillus Constantinopolim dedit ad Nestorium, mensē Mechir, Indictione XIII.

Lib. 14. c. 33. Dissert. de Synod.

De hac ipsa Nicephorus scribit in hæc verba, alias scrupulosius examinanda: Cyrillus Nestorii literis ingenies heresis suctus eructantibus accepit, cum quaternionibus quibusdam aliis, provincialem Alexandria synodum congregavit, atque minus utriusque epistolam exhibuit, quarum exempla synodique ipsius decreta, ad veteris Roma Episcopum Celestinum misit.

Ejusdem exemplum a Cyrillo primum per Posidonium diaconum, a Nestorio deinde ad san-

ctum Celestinum transmissum est: illud quidem ex epistola Cyrilli ad Celestinum; istud ex tertia epistola Nestorii ad eundem constat.

LECTA est in concilio Ephesino, & cum anathemate in auctorem a metropolitibus primum singulatim dicentibus sententiam reprobata; ab aliis deinde conclamantibus in hæc verba: Omnes Nestorii epistolam, & dogmata anathematizamus; omnes Nestorium hereticum anathematizamus. Relecta quoque & damnata in concilio Chalcedonensi.

Part. 2. cons. Eph. act. 1.

Ex ea vero verbisque auctorum ipsius mentionem facientium, multa intelligere licet ad heresis Nestorianæ, & historię penitiorum intelligentiam conducentia, quæ suis singula locis exponenda sunt.

ΤΑΣ καθ' ἡμῶν ἕρως τῶν ἱεροματῶν σου γραμμάτων ἀρίστη, ὡς μακροθυμίας ἀέλιος ἰατρικῆς, καὶ τὸ ἀγαθὸν τῶν παραγράφων αἰτῶν καὶ κλειρῶν πατρῶς ἀποστολικῆς· ὃ δὲ γε σιωπῆς σου ἀνέχεται, ὡς μέγαν φέρον, εἰ σιγηθεῖν, καὶ κινδυνεῖν, ῥύπτου, κατὰ τὸ αὐτὸς τε ὡ, ὃ πατρὸς μακροθυμίας ἀποτεινόμενος, ποιήσας περιεργασίαν καὶ διήρησιν σωτοῦ μου, καὶ τὸ σκεπτικῆς καὶ δυνατῆσιν μακροθυμίας ναοπισμὸν φυλάττομενος.

Ἀρχόμεν ὃ ἀπὸ τῶν προτύπων τῆς ἀγάπης φωνῶν, αὐτὰς ἀβλεθεῖν πατρῶν. Πῆρες ῥῖνον αἱ τῆς ἱεροματίας σου τῶν γραμμάτων διδασκαλίας φωναί; Ἡ ἀγία, φησὶ, καὶ μεγάλῃ σωτῆρος, αὐτὸν τὸ ἐκ Θεοῦ πατρὸς καὶ υἱοῦν ἡμνηθέντα ὑἱὸν μονογενῆ, καὶ ἐκ Θεοῦ ἀληθινὸν Θεοῦ ἀληθινόν, ὃ φῶς ἐκ τοῦ φωτός, καὶ δι' οὗ τὰ πάντα πεποίηκε ὁ πατήρ, κατελθεῖν, Ἐκκοιλιώσασθαι, ἐκκοιλιώσασθαι, πατήρ, ἀναστῆναι.

Ταῦτα τῆς ὁπῆς ἱεροματίας τὰ ῥήματα, καὶ γνωρίζεις ἴσως τὰ σα. ἀκούε ὃ καὶ τὰ πρὸ ἡμῶν, ἀδελφικῶς ἡμῶν ἀποστολικῶς παραινέσιν, καὶ τὸ ὁ μέγας ἐκείνος Παῦλος ἐφ' ἠλοιομένην καὶ αὐτὸν Τιμοθεῶν διευκρινέσασθαι. Πρόσθετε τῆς ἀναγωγῆς, τῆς ἀποστολικῆς, τῆς διδασκαλίας. τὸ ὅτι ποιεῖς, καὶ σωτῆρ ὁσῶς, καὶ τῆς ἀκρίτου σου, καὶ δὲ μισοῦ,

INJURIAS quidem tuarum adversum nos admirabilem literarum, tanquam medicinali dignas patientia, & pro te ac tempore opportuna ad has responsione relinquam: quod vero silentium non patitur, quia affert periculum, si taceatur, prout sum, & mihi facultas adest, ad tui prolixitatem sermonis tentabo breviter & compendio respondere, refugiens & declinans tenebrosorum indigestumque longi sermonis horrorem.

I. Exordium a reprehensione literarum Cyrilli, & causa rescribendi.

Incipiam namque a sapientissimis caritatis tuæ vocibus, ipsas interponens, vel potius ad verbum instruens: Sanctum namque, ais, & magnum concilium, ipsum ex Deo Patre genitum secundum naturam, unicum filium, Deum verum de Deo vero, lumen de lumine, per quem omnia creavit Pater, descendisse, incarnatum esse, atque hominem factum, passumque & resurrexisse definiuit.

II. Refert Cyrilli verba de concilio Nicæno.

Hæc tuæ religionis verba sunt, & recognoscis profecto tanquam tua: audi nunc & nos fraternam pro pietate offerentes exhortationem, hanc videlicet, quam senex ille Paulus carissimo suo Timotheo protestatus est dicens: Attende lectioni, exhortationi, doctrinæ: hoc enim faciens, & te salvabis, & eos qui te audiunt. Quid igitur, dic mihi tu, vult ista vox

III. Eumque ignorantem accusat.

1. Tim. 4. v. 16.

H

attende? Sanctorum nempe illorum in superficie legens traditionem, venia dignam tibi inesse ignorantiam ignorasti, passibile eos dixisse arbitratus Verbum, quod Patri est coeternum.

IV. Et docere audeat.

Attentius ergo, si placet, haec verba rimare, & invenies divinum illum Patrum conventum, non illam confubstantivam deitatem dixisse esse passibilem; neque de recenti natam hanc, qua Patri est consempiterna; neque istam re-furtexisse, qua templum fuscitavit solutum.

Si mihi medicinam fraternam offerenti aures admoveas, ipsas tibi voces illorum interponens Patrum, a calumnia te nexu, quam illis ingerere niteris, & per illos scripturis, absolvam.

V. Patres ait non Verbo, sed Christo & filio Domino-que humilia tribuisse.

Locus hic nonnullis prae-ocasionem er-ronis. Vide nota.

VI. Idque confirmat testimonio Apostoli.

Philipp. 2. v. 5.

VII.

Iste quoque locus refertur quosdam. Vide nota.

VIII. Bre-vitatis studio plura praetermittuntur se-junctat.

Credimus, inquit illi, & in Dominum nostrum JESUM CHRISTUM, filium ejus unigenitum. Pervide, quomodo Domini, & JESU CHRISTI, & unigeniti filii prius, communia deitatis nomina, tanquam fundamenta ponentes, tum suscepti hominis, & resurrectionis, & passionis superadificavit traditionem, ut nominibus quibusdam utriusque naturae communibus, & significativis positis, neque ea qua generationis filii & dominationis, dissecentur; neque ea, qua naturarum sunt propria, in singularitate nativitatis filii, vili confusionis abolitione periclitentur, nomine uniois.

In hoc apud illos Paulus doctor est factus, qui cum divinae Incarnationis memoriam faceret, incipiens subjungere, qua sunt passionis, prius posuit, Christus, commune, ut paulo ante dixi, nomen naturarum; tunc decentem infert sermonem sive rationem utriusque. etenim ait: Hoc sentiatur in vobis, quod & in Christo JESU, qui cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est, esse se aequalem Deo; sed ne ad vnum quodque loquar, factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis.

Quoniam igitur coeperat mortis facere mentionem, ut nequis hinc Verbum Deum passibilem suspicaretur, posuit, Christus, tanquam passibilis & impassibilis essentiae, in singularitate personae, significativum vocabulum, ut impassibilis & passibilis Christus sine periculo nominetur: impassibilis quidem deitate, passibilis vero natura corporea.

Multa super hoc cum possim dicere, & primo quidem omnium, quod non divinitatis in dispensatione, sed susceptio-

passibile, βούλε; ὅτι τὸ ἅγιον ἐκείνων ἐξ ὀπιπολλῆς ἀναγιγνώσκων πατρῶδων, συγγνώμης ἀξίαν ἠγάπησας ἀγνοίαν, παθητῶν ἀδελφῶν εἰρηκίαν νομίνας τὸ ἅ πατεὶ συναδέλφον λόγον.

Εἰκούσιν ὅ, εἰ δοκεῖ, τοῖς ῥητοῖς ἀκριβέστερον καὶ τὸ ἅγιον ἐκείνων τὸ πατερον διήρησας ἡγορεῖν, οὐ τὸ ἑμῶν ἡγορητῶν παθητῶν εἰρηκίαν ὡς ἀπὸ πατρῶν ἡγητῶν τὸ τῶν πατερῶν συναδέλφον ὡς ἀπὸ ἀναστάσεως τὸ τὸ ληγουμένων κατὰ ἀναστάσεως.

Κάν μοι τὰ ἀκούσας εἰς ἀδελφικῶν ἰατρῶν πατρῶν, ἀλλὰ εἰ τὸ ἅγιον ἐκείνων φωνῶν πατρῶν ἀδελφῶν, τὸ κατὰ ἐκείνων ἀπαλλάξω συκοφαντίας, & τὸ κατὰ τὸ ἅγιον ἡγορεῖν, δι' ἐκείνων.

Πιστολογησάμενος εἰς τὸ κέλευν ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῶν, τὸ ἕν ἑαυτῶν μονογενῆ, σὺν πατρὶ, ὅπως, ὁ, κύριος, Ἰησοῦς, Χριστῶς, & μονογενῆς, & υἱός, πατερογενῆς ἴσους, τὰ κείνα τὸ ἡγορητῶν καὶ τὸ ἀποθεωπητῶν, ὡς θεογενῶν, ὀνόματα, ὅτι τὸ τῆς ἀναθεωπητῶν, & τῆς πατρῶν, καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐπισημασμένοι πατρῶν, ἵνα τῶν ὀνομάτων τὸ φύσεων ἑκατέρων κοινῶν ἴσων σημασιῶν πατρῶν, μὴ τὸ τὸ ἡγορητῶν & κεινότητος τέμνηται, μὴ τὸ τὸ φύσεων τῶν τὸ ἡγορητῶν μοναδικῶν συγχύσεως ἀφανισμῶν κινδυνώσῃ.

Τούτου γὰρ αἰσθῆς παθητῶν ὁ Παῦλος γηγησάμενος, ὅς τὸ ἀναθεωπητῶν τῆς ἡλίας τῶν μνημῶν ποιούμενος, καὶ ἡμῶν τὸ τῆς πατρῶν ἐπάγειν, πατερογενῆς, ὁ Χριστῶς, ὁ κοινῶν τὸ δῦο, ὡς μικρῶν πατερογενῶν ἴσους, τῶν φύσεων ὀνομα. πατερογενῆς τὸ λόγον ἀμφοτέρων πατερογενῶν τὸ φύσει. ἡ γὰρ φησι; Τούτο φρονεῖσθε ἐν ὑμῖν, ὅ καὶ ἐν Χριστῶ Ἰησοῦ, ὅς ἐκ μορφῆς Θεοῦ ἰσαρχῶν, οὐχ ἀρπαγμῶν ἠγήσατο ὁ εἶς ἴσα Θεῶ. ἀλλ' ἵνα μὴ τὰ κατὰ ἑκάστον λέγω, ἡσυχῆς ἐγὼ μέρει θανάτου, θανάτου δὲ σωσθῶ.

Ἐπειδὴ γὰρ ἔβλεπε τὸ θανάτου μεμνησθαι, ἵνα μὴ τὸ Θεοῦ λόγον ἐνθῆναι τῆς παθητῶν ἀπορροῆς, ἡγήσῃ ὁ, Χριστῶς, ὡς τὸ ἀπαρῶν & παθητῶν οὐσίας ἐν μοναδικῶν πατερογενῶν πατερογενῶν σημασιῶν. ὅπως καὶ ἀπαρῶν ὁ Χριστῶς, καὶ παθητῶν ἀκινδυνῶς καλοῖται. ἀπαρῶν μὲν ἡγορητῶν, παθητῶν δὲ τῆ τῶν σώματος φύσει.

Πολλὰ λέγειν ἀπὸ τούτου διωκόμενος, καὶ πατερογενῶν γὰρ ὁ, μὴ δὲ ἡγησῆς ὅτι τὸ οἰκονομίας, ἀλλ'

ἐπιθεωρήσας τὰς ἀγίας ἐκείνους μητρικῶς πατέρας· ἢ τῆς βραχυλογίας ἐν παρομοίαις ὑποθέσειν χαλινοῦ ἐν λόγῳ ἀνανομῆ.

Καὶ παρὲς τὸ δούτερον ἢ οἷς ἀγάπης κενόσῃ χυρῶ, ἐν ᾧ καὶ τῆ φύσιν ἐπὶ ἡνωμῶν διαίρεσιν, καὶ τῆς ἀποθεωτικῆς καὶ θεότητος λόγον, ἐν τούτων εἰς ἐνὸς παρομοίαι στανόφωτον καὶ τὸ Θεὸν λόγον δούτερος ἐν ζωαρχῆς μὴ φάσκῃ δεδιόξθαι ἡμνήσας· ἐν τῷ πάσις ἀνεπίδεκτοι ὁμολογεῖν ἢ θεότητα ἰσχυροῦσα γὰρ, ὡς ἀληθῆς, καὶ ἑαυτὰ, καὶ τῆς ἀμείνων πασιών, καὶ ἐξ ἀποστολικῆς φύσεως, ἐναντία κακοδοξίας.

Τὰ δὲ λοιπὰ, εἰ μὴ πῶς ὅσας κεκρυμμένῳ ἐπήγετο τῆς ἀναγνωσκόντων ἀκούαις ἀκατάληπτον, ἢ οἷς ὅτι ἀκελεύειας εἰδέται· ἐμοὶ γινώσκω παρὰ τὰ κατὰ τὴν ἐδόκει· ἢ γὰρ ἐν τοῖς παρομοίαι ἀπαρῆ κηρυχθέντα, ἐν δούτερος ἡμνήσας ἀδίκου, πάλιν παρῆν ἐν ἐκπέτον, ἐν οἷς ὅπως εἰσῆλθῃ, ὡς τῆς φύσιν ἐν Θεῷ λόγῳ παρομοίαι, τῆς ἑαυτὸ συναφεία διαφθαρμένων, ἢ μικροῦ πῶς οἷς ἀποθεωτικῆς νομιζομένων, τὸ ἢ ἀναμάρτητων ναόν, καὶ τῆς θείας ἀρχαίων φύσεως, ἢ ὑπὸ ἀμάρτωλων ἡμνήσιν τε, ἐν τελειῶν ὑπομεινῶν, ἢ πεισθεσθῆναι τῆς ἀποστολικῆς ἐν ἰσχυροῦσας φωνῆς, παρὲς ἰσχυροῦσας βοῶσας· Λύσατε τὸ ναόν τῶν, καὶ ἐν τελειῶν ἡμέραις ἐγγὺς αὐτῶν. οὐ· Λύσατε μου τὸ θεῖον, καὶ ἐν τελειῶν ἡμέραις ἐγγύσεται.

Πάλιν πλατύναι καὶ τὸν βουδένους, τῆς ἐπιθεωρήσας ἀναστέλλουσα μήμη. ῥητέον οὖν ἕμεις, βραχυλογία χρησιμῶν. πῶς τὰς τῆς θείας γραφῆς, ὡς ἐν μνημῆν τῆς ἀποστολικῆς οἰκονομίας ποιῆται, ἡμῶν ἐν πάσις οὐ τῆς θεότητος, ἀλλὰ τῆς ἀποθεωτικῆς τῆς Χριστοῦ παρὰ τὸν δῶν· ὡς κατὰ τὴν ἀκελεύειαν παρομοίαι, ἢ ἀγίας πῶς τῶν, Χριστοῦ, οὐ Θεοτικῶν.

Ἀκούε τὰ ῥητέον ἐν ἀναστέλλουσας βοῶντων· Βίβλος, φησὶ, ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡσὸν Δαβὶδ, ἡσὸν Ἀβραάμ· δῆλον δὲ, ὅτι ὁ Δαβὶδ ἡσὸς ὁ Θεὸς λόγος ἐν τῷ δόξῳ καὶ ἀλλῶν, εἰ δοκεῖ, μῆνται Ἰακώβ ὃ ἐγγύσεται Ἰωσήφ, ἢ ἀνδρα Μαρίας, ὅς ἡς ἐγγύσεται Ἰησοῦς, ὁ λεγόμενος Χριστός· σέπει πάλιν ἐπέειπεν ἡμῶν ἀναμάρτων ἡμῶν φωνῶν· Τὸ ἢ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἢ ἡμῶν ὅπως ἐν τῷ μνημῆν τῆς ἀποστολικῆς γὰρ ἢ μῆνται αὐτῆς Μαρίας ἐν Ἰωσήφ, διὰ τὸν ἐν τῷ ἐγγύσεται ἐν πνεύματος ἀγίου· κτισμα

nis humanitatis tantum meminisse sanctos illos Patres, ostendere valeam. Sed recorder brevitatem orationis in praefatione promissam, & eam sentio frenare fermonem.

Venio nunc & ad secundum a caritate tua articulum motum, in quo naturarum quidem laudabam factam differentiationem secundum deitatis & humanitatis rationem, & in vna persona confortium: necnon & illud, quod Deum Verbum secunda nativitate ex muliere minime dicebas eguisse; quodque passionis incapacem profitebaris deitatem: catholica enim revera sunt haec, & omnino factis omnibus contra dominicas naturas adversa.

In reliquis vero, si aliquam latentem, & profundam, atque incomprehensibilem rationem legentium auribus afferas, tuae sit examinare prudentiae. Scite enim mihi priora videbaris destruere, cum cum, qui imprimis impassibilis, & secundum non recipere nativitatem fuerat praedicatus, iterum passibilem, & noviter creatum, nescio quomodo inferebas: tanquam, quae Deo Verbo naturaliter incessent, confortio templi corrupta sint, aut oporteat forsitan pro nihilo ab hominibus putari, illud ipsum absque peccato templum, & inseparabile a divina natura, nativitatem & mortem pro peccatoribus non pertulisse; tanquam etiam voci dominicae ad Judaeos clamanti: *Solvite templum hoc, & in triduo suscitabo illud;* non debeat credi. Non dixit: *Solvite,* divinitatem meam, & in triduo suscitabitur.

Iterum me hic orationem dilatare cupientem ad professionem brevitatis promissae recordatio revocat; dicam tamen aliquid. Ubique per divinas scripturas, quoties meminerunt dominicae dispensationis, non divinitatis Christi, sed humanitatis ejus, passio & nativitas traditur, ut secundum liquidissimam rationem convenientius ac aptius sit, sanctam Virginem, non genitricem Dei, id est, Θεοτόκον, sed Christi genitricem, id est, Χριστοῦκον vocari.

Ad haec Evangelista quoque vociferante: *Liber generationis IESU CHRISTI, filii David, filii Abraham;* evidens est, quia Deus Verbum Davidis non erat filius. Accipe, si videretur, & aliud testimonium: *Iacob autem genuit Ioseph, virum Mariae, de qua natus est IESUS, qui dicitur Christus.* Intende in aliud dictum: *Christi autem generatio sic erat. Cum esset desponsata virgo Maria, inventa est in utero habens de spiritu sancto.* Creaturam

IX. Laudat maligne dicta quaedam Cyrilli.

Hic laeus etiam decept aliquos, vide notat.

X. Sed ipsum statim contradictionis arguit.

Ioan. i. v. 19.

XI. Χριστοῦκον potius quam Θεοτόκον appellandam Virginem sanctam contendit.

XII. Probatque multiplici testimonio Evangelistarum & Apostolorum.

Matth. i. v. 17. Ibid. v. 16.

Ibid. v. 18.

Ioan. 1. v. 1.
Al. 1. v. 14.
Math. 1. v. 20
Math. 1. v. 17.
Rom. 1. v. 3.
Rom. 8. v. 3.
1. Cor. 15. v. 3.
1. Petr. 4. v. 1.
Luc. 22. v. 19.

autem Spiritus sancti Unigeniti deitatem, quis possit vel debeat suspicari? Quid etiam his superfundi debeat? audi iterum: *Et erat mater IESU ibi.* Et iterum: *Cum Maria matre IESU.* Illud quoque: *Quod in ea natum est, de Spiritu sancto est.* Et iterum: *Accipe puerum & matrem eius, & fuge in Aegyptium.* Et illud: *De filio eius unigenito, qui factus est ei ex femine David secundum carnem.* Et iterum de passione eius: *Quia Deus filium suum misit in similitudinem carnis peccati, & de peccato damnavit peccatum in carne.* Et iterum: *Christus mortuus est pro peccatis nostris.* Et denuo: *Christo passo in carne.* Et illud: *Hoc est corpus meum, & hic sanguis meus.* Non dixit: *Hæc est deitas mea.*

ὁ τῆς πνεύματος, ἢ ἀπὸ σαρκὸς ἢ τῆς μενομήνης θεότητος; ἢ διὰ λέγειν τὸ; ἢν ἡ μήτηρ τῆς Ἰησοῦ ἐκείνη. Ἐπάλιν· Τὸ αὐτῆς Μαρία τῆς μητρὸς τῆς Ἰησοῦ· καὶ τὸ· Τὸ ἐν αὐτῇ γνηστὴν, ἐκ πνεύματος ἔστιν ἄλλο, καὶ τὸ· Λαβὼς ὁ παιδίον, ἔστι μὴ τέκεται αὐτὴ, καὶ φέρεται εἰς Αἴγυπτον, καὶ τὸ· Πέρι τῆς ἡορῆς αὐτῆς τῆς γνηστῆρος ἐκ σπέρματος Δαβὶδ καὶ Ἰσραὴλ. Ἐπὶ αὐτῆς τῆς πατρὸς αὐτῆς· Ὅτι ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἀπέπεμψε ἐν ὁμοιωματι θεοῦ ἀμάρτιας, καὶ αὐτὴ ἀμάρτιας κατέκρινε τὴν ἀμάρτιας ἐν τῇ θεοῦ, καὶ πάλιν· Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ ἡμῶν ἀμάρτιας καὶ Χριστὸς παθὼν θεοῦ καὶ τοῦτο ἔστιν, οὐχ ἡ θεότης μου, ἀλλὰ τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ἡμῶν κληθένον εἰς ἀφεσιν ἀμάρτιας.

XII.
Atque etiam ipsiusmet Christi.
Math. 22. v. 44.

Et decem millia alia sunt, aliis atque aliis vocibus protestantibus humanum genus, non filii deitatem recentem putare, aut novellam, aut corporalium passionum esse capacem, sed illam divinæ naturæ conjunctam carnem, ex qua filium se David nominat Christus. Quid enim ait? *Quid vobis videtur de Christo? cuius est filius? Responderunt, David.* Respondit IESUS & dixit: *Quomodo ergo David in spiritu Dominum eum vocat, dicens: Dixit Dominus Domino meo: Sede ad dextram meam?* Est filius profecto David secundum carnem, secundum divinitatem vero Dominus. Esse quidem templum divinitatis Filii corpus, & templum secundum excellentem quandam & divinam vnitionem conjunctionem, certissimum est, ita vt ea, quæ sunt Dei, adsciscere sibi, & ad se revocare divinam naturam, profiteri sit bonum, & dignum evangelica traditione.

Καὶ μυρία ἄλλα φωνῶν ἀφαιρῶντων ἡμῶν τῆς ἀθεοῦ τῆς θεότητος, μὴ τῆς θεοῦ τοῦ μὲν θεοῦ τῆς σαρκὸς, ἢ πατρὸς σαμαρῶν δὲ δικαίου, ἀλλὰ τῆς σπουδαίου τῆς φύσεως τῆς θεότητος θεοῦ. Ἰσὲν καὶ κύριον τῆς Δαβὶδ ἐαυτοῦ ὁ Χριστὸς, ἔστιν υἱὸν ὀνομαζόμενος. Τί γὰρ ὑμῖν δοκεῖ περὶ τῆς Χριστοῦ, φωνῶν τῆς θεοῦ υἱὸς; λέγεισιν αὐτῶν· Τοῦ Δαβὶδ, ἀπεκλήθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Πατὴρ οὖν Δαβὶδ ἐν πνεύματι κύριον αὐτῶν καλεῖ, λέγων· Εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ὡς υἱὸς ἀντὶ τῆς Δαβὶδ πῶτος καὶ Ἰσραὴλ, καὶ ὁ τῆς θεότητος κύριος. Ἐπὶ αὐτῆς τῆς θεοῦ υἱὸς θεότητος τὸ σῶμα καὶ, καὶ κατὰ ἀρετὴν πᾶσι ἐπέκεινται ὑμῶν σαρκὸς, ὡς οἰκονομαζόμενος τῆς θεοῦ τῆς θεότητος φῶν ὀνομαζόμενος, καλὸν καὶ τὸ ἀγαθὸν καὶ ἀγαθὸν ἄλλο.

XIII.
Accusat Cynillum confessoris cum Apollinario & Ario.

Hujus autem familiaritatis nomine affricare, & conjunctæ carnis proprietates, generationem scilicet, & passionem, & mortalitatem Deo tribuere, aut errantis gentilitatis, frater, est sensus, aut mente capti Apollinaris & Arii, aut reliquarum pestium hæreticarum, & his aliquid pejus: necesse est enim hujusmodi homines, attractos familiaritatis nomine, & lactationis socium propter familiaritatem; & ætatis, quæ paulatim accessit, incrementorum participem Deum Verbum facere; & passionis in tempore, ex timiditate auxilii angelici indigentem.

Τὸ δὲ τῆς οἰκειότητος σαρκὸς ἐν ὁμοιωματι, ἔστι τῆς σπουδαίου θεοῦ ἰσότητος, ἢ ἡμῶν λέγω, καὶ πατὴρ, ἔστι νεκρωσιν, ἢ παιναριῶν ἔστιν ἀρετῆς κατὰ Ἐλλῆνας, ἀδελφῆ, ἀγαθῆς, ἢ τῆς φρονεολογίας Ἀπολλινάριου, ἔστι Ἀρείου, καὶ τῆς ἀρετῆς ἀρετῶν μελλόντων, ὅτι κακίαν βαρύτερον διακίη γὰρ τῆς οἰκειότητος τῆς ποιότητος σαρκὸς ἐν ὁμοιωματι, γὰρ κατὰ ἐπιφάνειαν κοινῶν ἀφαιρῶν τῆς θεοῦ λόγον ποιῶν, ἔστι τῆς κατὰ μικρὸν αὐξήσεως μέτρον, ἔστι ἐν τῆς πατρὸς κατὰ ἀρετῆς τε ἔστι βοήθειας ἀγαθῆς ὁπτιδιᾶ.

XIV.

Taceo circumcisionem & sacrificium, & sudorem, & famem, quæ quidem carni pro nobis evenerunt: hæc tamen, cum illi conjunguntur, etiam adoranda sunt: in deitate autem ista & jam mendaciter accipiuntur, & nobis tanquam

Καὶ σιωπῶ σαρκὸς ἐπιφάνειαν, καὶ ἰδρωτῆς, καὶ πείνας, καὶ δίψαν, ἀ τῆς θεοῦ κατὰ ὡς δι' ἡμᾶς συμβεβηκέναι, σαρκὸς σωματικῶν ἀφαιρῶν. Ἐπὶ δὲ τῆς θεοῦ τῆς ταῦτα ἔστι φωνῶν σαρκὸς ἐπιφάνειαν, καὶ ἡμῶν, ὡς

συκοφαντίας, δικίας κατακλείσις αἴτια.

Αὐτοὶ τῶν ἁγίων πατέρων αἱ ἐξουσίαι·
ταῦτα τῶν ἁγίων γραφῶν ἐκ τῶν ἀρχαίων·
οὕτω τις ἐκ τῆς φιλανθρωπίας τῆς δικίας, καὶ
ἐκ τῆς ἀληθείας θεολογίᾳ. Ταῦτα μάλιστα, ἐν τῷ
κατὰ Πάυλον, ἵνα οὐκ ἡ κατακοπή φανερά ἢ πᾶσι, καὶ
πρὸς Πάυλον, κατὰ τὸ Πάυλος φησι.

Τῆς δὲ γε τῶν σκαδαλιζουμένων φρονησίδος,
καλῶς ἐν ποίῳ ἀπεχόμενος, καὶ χάρις τῆς τῶν
ἁγίων μεμεμημένης σε ψυχῆς, καὶ τῆς πρὸς ἡμῶν
φρονήσεως. γινώσκεις ὅτι πεπλανημένον σαυτὸν
ἔσθ' ἢ τῆς οὐσίας ἀφ' ἧσπες κληροῦμαι,
ἔσθ' ἢ τῆς ἀφ' ἧσπες ἀγίας συνόδου καθήρη-
μένων, ὡς ἐκ Μανιχαίων φρονησίδων. Ἐκ τῆς
τῆς ἐκκλησίας καθ' ἑκάστην κατακοπήν, καὶ ἐκ τῆς
λατρείας ἐν ἁγίᾳ τῆς Θεοῦ ἀφ' ἧς τῆς Θεοῦ
χάρις, ὡς ἐκ τῆς κατακοπῆς, βλεπόντων ἐκ
πληθῆς βουάν· Πληροῦσαι ἢ γὰρ τῆς γνάμης τῆς
κύριον, ὡς ὕδωρ πλὴν κατακαλύψαι θα-
λάσσης.

Τὰ τε τῆς βασιλείας ἐν κατακοπῆς χάρις,
περιουσιάζον τῆς δουλείας· καὶ ἵνα συνήκων
ἐπιπέλα, ἐκείνου ἐπὶ τῆς κομῆσις ἀπάσης
ἀρέσσει, ἐκ τῆς τῆς ἐκκλησίας ὀρθοδόξια, καθ'
ἐκάστην ἄνθρωπος τις ἀπὸ πρὸς ἡμῶν τῆς φωνῆς πλη-
ροῦσθαι. Οὐκ οὐκ Σαουλ ἐπερβόλεσθαι, ἐκ ποδῶν.
Ἐκ οὐκ οὐκ Δαβὶδ ἐπερβόλεσθαι, καὶ ἐκ κατακοπῆς.
ταῦτα πρὸς ἡμῶν ὡς ἀδελφῶν πρὸς ἀδελφῶν
συμβουλιζόμεθα. εἰ δὲ ὡς δικαί φιλολογίαν,
κεκέρχεται καὶ δι' ἡμῶν πρὸς τὸν Ἰσοδοτὸν ὁ
Πάυλος. Ἡμεῖς Ἰσαυτὸν συνήκων ἐκ ἐχθρῶν,
ὅσοι αἱ ἐκκλησία τῆς Θεοῦ. πᾶσιν πλὴν σὺ
εἰ ἀδελφότητά, ἐγὼ τε, καὶ οἱ σὺ ἐμοί, πλη-
σα κατακοπῆς. ἐρρωμένους, ἐκ κατακοπῆς
κέρχεται ἡμῶν ἀφ' ἧσπες, πᾶσι μὲν ἡμῶν τε
καὶ φιλοφιλῶν τε.

OBS CURUM INDIGESTUMQUE, &c.] Arguit Cyrilli epistolam, quasi quater in illo peccatum esset, obscuritate nimirum, perturbatione, prolixitate, & horriditate sermonis; simulque sibi adulatur per oppositionem, quippe cuius oratio perspicua sit, concinna, brevis, & nimium forte exulta. Quod autem objicit, Asiatici Alexandrinis exprobrare soliti erant. **AUDI NUNC ET NOS FRATERNAM, &c.]** Crimen a Cyrillo sibi objectum ficta exhortatione regetere conatur in Cyrillum, sed non pari jure: nam Nestorium omnes accusant negligentie in versandis Patrum libris, imo & eorumdem desipientie, quod tradit Socrates. Cyrillus vero laudatur velut plurimum, & Patrum curiosissimus sectator; & vero Nestorium Cyrillum ita criminatur, ut dicat superficie tenui legi ab ipso dicta Patrum, non item intelligi. **NON ILLAM CONSUBSTANTIIVAM**

calumniatoribus justas damnationis causas important.

Hæ sanctorum Patrum traditiones, hæc scripturarum mandata sanctorum: sic illi, quæ sunt divinæ misericordiæ & auctoritatis, secundum Deum ratiocinantur: Hæc meditare, in his esto, ut profectus manifestus sit. Paulus ista omnibus dixit.

XV. Exhortatur ad meditando. Patrum dicta.

1. Tim. 4. v. 15.

Bene autem facis, eorum qui de nobis offendunt, curam gerere, & de his solitudinem habere, quæ apud nos sunt. Unanimitati tuæ gratiam habeo; scito autem seductum esse te ab his, qui a sancto concilio depositi sunt, propter quod morbo Manichæorum essent repleti; aut quod potissimum est, a clericis magis affectionis tuæ. Nam quæ ad Ecclesiam nostram pertinent, quotidie augentur in melius; & quæ ad plebem, noveris in majorem extendi profectum, per gratiam Christi, in tantum, ut multitudo hæc vocibus Prophetæ clamet: Replebitur terra scientia Domini, sicut aqua multa cooperiens maria.

XVI. Multa interim mentitur de bono sine Ecclesiæ statu, domoque regia sibi confiteatur, &c.

Isai. 11. v. 9.

Novcris & regiam domum, dilucidato dogmate, in magno gaudio degere; & ut paginæ finem faciam, illam de Ecclesiâ quoque apud nos super omnibus hæresibus, quæ adversus Deum litigant, vocem vide impleri: Ibat domus Saul, & infirmabatur; ibat domus David, & confortabatur. Hæc nostra tanquam fratris ad fratrem consilia; quod si quis contentiosus esse vult, clamabit per nos ei Paulus: Nos talem consuetudinem non habemus, neque Ecclesiæ Dei.

1. Reg. 3. v. 2

1. Cor. 11. v. 16.

DEBITATEM, &c.] Ut calumniam faceret Cyrillo, abstractum, quod ajunt, nomen pro concreto posuit: nam cum illud naturam, istud personam significet, neque idiomatum communio fieri possit in abstractis nominibus, propter naturarum inconfusam differentiam, sed in concretis tantum propter personarum personæ in duabus naturis subsistentis, invidia fiebat catholico doctore, quasi assereret passum esse Verbum in sua natura. Fiebat vero tanto persuasibilis, quanto Patres frequentius, cum secure loquerentur, nullis infidiantibus hæreticis, abstractis vsi videntur, cum deberent concretis.

NEQUE DE RECENTI NATAM, &c.] Dux sunt partes hæresis Photinianæ; altera, quod Christus non sit Deus consubstantivus Patri; altera, quod Verbum humanitati coævum, incepit esse simpliciter ex sancta Virgine.

Prima pars objecta est Nestorio, secundam ipse regetit tacite in Cyrillum, ac si sentiret tunc primum extitisse Verbum, cum ex Virgine natum est carne.

ET VNIGENITI FILII &c.] Ex hoc loco potuit Mercator sumere quod asseruit, Verbum a Nestorio dictum ante Incarnationem Verbum tantum; post Incarnationem Filium. Qui potro contineret abusus iste nominum Christi, Domini, & Filii purissimum & subtilissimum hæresis venenum, videre licet in disertatione de hac hæresi.

In epist. de discrimine Nestorii a Samaritanis. Vide notat.

Nam. 5. Nam. 8.

IN SINGULARITATE PERSONÆ, &c.] Locus hic, vt & alius præcedens, imo consequens, imprudentiores aliquos abduxit in errorem, quo dicerent, a Nestorio vnica personam catholico sensu assertam. Dictum pluribus testimoniis siue Nestorii, siue etiam Cyrilli, firmare conati sunt; sed cum viderent reclamari in contrarium a doctoribus catholicis, sententiam suam ita scripto exposuerunt, vt reuera retractarent. De singularitate illa personæ Nestoriana, vide disertationem de hæresi Nestoriana, vbi aperimus ipsos fontes veneni sub hac specie latentis.

1 p. e. Epb. cap. 31.

ET DE HIS SOLICITUDINEM, &c.] Hinc tamen criminatus est Cyrillum apud Imperatorem, quasi curiosus alienis rebus studeret. Unde Theodosius subitacunde ad Cyrillum: *Omnino vituperationem effugere non potest, enim qui tanto locorum intervallo a nobis disjungitur, curiosus in res nostras inquirere, &c.*

NOVERIS ET REGIAM DOMUM, &c.] Observavimus aliquando hunc locum occasione Cyrillo dedisse, duos scribendi de rella fide libros; alterum ad Theodosium imperatorem, alterum ad Pulcheriam & sorores virgines. Unde & calumniam postmodum passus est, quasi tentasset hac diversitate librorum turbatum aliquid movere in regia familia, quam Nestorius innuit obscure consentire sibi, longe clarius, etiam post libros acceptos, Imperator in sacra jam citata. *Ne igitur clam te sit, quoniam in statu res nostre versentur, noris & Ecclesias & imperium conjuncta esse, nostraque accedente auctoritate, & Christi salvatoris aspirante providentia, magis subinde inter se coitura esse.*

Concilium, cuius Nestorius meminit.

A SANCTO CONCILIO DEPOSITI SUNT, &c.] Quo tandem a concilio? Miror a nemine in hunc vsque diem inquisitum fuisse in hæc verba, cum tamen omnium eruditorum manibus trita sit, oculisque lecta sapius Nestorii epistola. Conandum aliquid in re tam obscura, sin minus indubitatum, saltem non improbabile ex singulis adjunctis eruere. Hinc enim refellitur popularis opinio, quæ multorum mentibus insedit, de Pelagianis Episcopis ab Orientalium conciliabulo Ephesino receptis.

Habitus est Constantino-poli.

Confusio more.

Illud certe concilium, de quo agitur, qualecumque tandem sit, habitus est Constantino-poli, vnde scribebat Nestorius quod significat vox Græca *επιτιμιον*, hoc in loco. Habitus etiam procul dubio de more, id est, secundum canonem quintum Nicænum, vel ante Quadragesimam Paschæ, vel circa tempus autumnii. Si enim convenisset præter morem, meminissent illius vtique scriptores, qui tam curiose versati sunt in scribendis Nestorianæ historie singulis minutissimis adjunctis. Solent vero silentio prætermitti ordi-

nariæ synodi, nisi forte in iis gestum fuerit aliquid memoratu dignum.

Præsedit Nestorius, quis enim alius in vrbe regia, cuius sedem tenebat, eamque *ἀνωγειον* Convenerunt Episcopi provinciæ, sic enim iubebat Nicænus canon. Convenisse vel ann. 429. autumnii tempore; vel, quod longe credibilis, imo certum mihi videtur, ann. 430. ante Quadragesimam Paschæ, siue initio Februarii mensis, firmissima ratio demonstrat. Neque enim haberi potuit, aut priore anno, qui 428. cum necdum forent autumni tempore diffidia Nestorium inter & Cyrillum; aut anno posteriore, cum mentio fiat concilii in literis Nestorii, ipsæque literæ a Cyrillo Romam missæ sint, vna cum suis ad Nestorium scriptis, Cyrilloque Pontifex responderit die vndecimo Augusti ann. 430.

Præsedente Nestorio Episcopis sine provinciæ.

Ann. 429. sub finem, vel potius 430. sub initium.

Actum in concilio de Manichæis ac Marcionistis, aut iis certe, qui Manichæorum morbo laborare dicerentur, quod ipse testatur Nestorius. Depositi sunt aliqui sententia concilii, quod dicerentur *ἐν τῷ Μανιχαϊστικῷ ἑσθῆτι*. Qui vero sunt illi clerici in Alexandrini, quod interpret Romanus significat: an Constantinopolitani potius, quod innuit Mercator: an vtrique, quod forte quispiam sentiret? certe textus Græcus Mercatori magis favet; neque vero sine gravissima querela Cyrillus factam suis injuriam tulisset.

Nonnulli damnati loci cietatis cum Manichæis.

Causa cur in synodo ea de re ageretur, videtur non parum credibilis. Sub finem ann. 429. communitorium Mercator adversus Julianum, aliosque Cælestianæ factionis Episcopos, qui ex Occidente pulsi ad vrbe regiam confugerant, Imperatori obtulerat. Imperator communitorio lecto eiecerat Constantinopoli totum hoc genus hominum, Cælestiumque in primis reliquorum quasi caput. Nestorius ejici homines, qui ad se confugissent, & quorum querelas ad Imperatorem detulisset, molle ferens, siue vt pareret instigantibus, siue vt afflictis non nihil solatii afferret, eos qui procllam excitassent in amicorum caput, in concilio suo Manichææ impietatis damnandos putavit. Solitos enim vel Cælestianos, vel Cælestianorum patronos, hanc calumniam facere catholicis, nemini ignotum est: notum vero cunctis, quibus Augustini libri non oscitanter lecti sunt, Pelagium catholicis Julianumque comminatum damnationem ab orientalibus Ecclesiis, quoad dogma peccati originalis.

Causa cur hæc de re quæstio haberetur.

In hoc concilio par est credere, sancitum fuisse canonem, cuius meminit Gregorius magnus, quoque dicebatur anathema ei, qui assereret, *animam Adæ in peccato mortuam esse, cum diabolus in cor hominis non ingrediatur*. Sed vt conjectura hæc nostra probabilior evadat, retexenda videtur historia monachorum Isaurorum, quæ causam Gregorio dedit ea scribendi, quæ in epistola 114. & 195. aliisque leguntur.

Scriptus est non, cuius meminit Gregorius M.

Delati sunt Isauri duo monachi & presbyteri, Joannes atque Anastasius, de hæresi Manichæi & Marcionis, ad Joannem Constantinopolitanum Episcopum, qui Jejunator dictus est. Dedit ille cognitotes causæ ac iudices, a quibus Isauri cum damnati essent, appellaverunt sedem apostolicam, cui præerat Gregorius magnus. Alter in concilio Romano absolutus est, Joannes scilicet; alter deprehensus Manichæa labe laborare. Verum vt Joannes Jejunator iudicium suum tueretur, miserat Romam codicem ab Anastasio scriptum, notaque virgulæ appositæ, siue ipse, siue quis alius, indicaverat, quæ sententiæ in eo viderentur damnandæ, hæc inter ista fuit: *Cum peccavit Adæ, ejus*

Historia monachorum Isaurorum, quæ dedit occasionem scribendi Gregorio M.

101
epi
oro
Ad
6
in
141
Ep

est anima mortua, quia status sui beatitudinem amisit. Quam cum legisset in concilio Gregorius, cepit cum admiratio tanta subnotatoris iudiciumque ignorantia, qui catholicum dogma velut Manichæum damnasset.

Id ubi Joannes Constantinopolitanus Episcopus rescivit, Romam iterum misit codicem, cui inscriptum nomen Ephesinæ synodi, quoque plures continebantur canones, atque vnus imprimis, ubi anathema dicebatur asserenti, animam Adæ in peccato mortuam, &c.

Alterum istud miratus est vehementius Pontifex, iussitque recognosci codices Ephesinos, qui Romæ asseruabantur, & ex Ravennensi Ecclesia asserri antiquissimum aliquem suspitionis purum, atque a Narsete comite Constantinopoli conquiri vetustiores quosque, vt fraus, si qua esset, deprehenderetur. Interim canonis Pelagianam sententiam conuicit, ostenditque, Adamum anima mortuum propter peccatum, asseri debere, ne veritas diuinæ sententiæ labefiat: In quacumque die comederis, morte morieris.

Quid Constantinopoli Narses inuenit, ignotum est. Romani certe & Ravennenses codices nihil continebant, in definitione anathematis & reprobationis, nisi quod capitula beata memoria Cyrilli referbant.

Triennio post, cum Joanni Jejunatori successisset in sedem Constantinopolitanam Cyriacus, de causa Isaurosum scripsit Gregorius Alexandrino & Antiocheno Episcopis; non quod Cyriacum hæresis nomine suspèctum haberet, ex synodicis enim catholicum noverat, sed quo Episcopi illi majorum sedium propter alios cauti essent, vt antequam in publicum prodeant, errorum semina conculcentur. Notanda vero hæc Papæ verba: Synodus illa canonem continens, que sub prima Ephesina imagine facta est, quadam in se oblata capitula asserit approbata, que sunt Cælestii Pelagiique predicamenta: sed cum Cælestius atque Pelagius in ea synodo sint damnati, quomodo poterant illa capita recipi, quorum damnabantur auctores?

Baronius inter agendum de causa Isaurosum, scribit canonem, quo de agitur, editum Ephesi in conciliabulo schismaticorum, eumque fuisse secundum: primum, credo, posuit, quo deponerentur Cyrillus & Memnon. Id vero vnde, siue coniecerit, siue acceperit, non demonstrat. Christianus Lupus laboranti forte Baronio suppetias laturus, audentius quiddam opinatur, canones illos, scilicet Pelagianos, ab Episcopis exauctoratis, Juliano, Orontio, & reliquis quatuor cum Cælestio, oblatos fuisse conciliabulo Ephesino Joannis Antiocheni, nec tamen ab eo approbatos, sed Pelagianorum arte insertos actis Ephesinæ synodi, que exscribebantur spargenda in vulgus; atque hinc factum, vt codex ejusmodi corruptus cum offerretur, imposuerit Joanni Jejunatori suisque iudicibus, quos oportuit esse admodum imperitos, indeque Romam ad Pontificem postea transmisissus sit.

Tota hæc historia ex epistolis Gregorii magni desumpta est; verum præstat Pontificem audire suis verbis loquentem: habent enim plurima notata digna, & reconditæ cuiusdam ecclesiasticæ doctrinæ plena.

Scribens igitur Gregorius ad Narsetem comitem. Caritas vestra, inquit, sollicitudinem nostram opinionis habens scribere studuit, quid de

illo codice, qui contra Anastasium presbyterum transmissus est, sensit. Quem nos ex parte aliqua subtiliter percurrentes, in Manichæi inuenimus dogma cecidisse. Sed is qui loca aliqua esse hæretica signo contra posito ostendit, ipse quoque in Pelagianam hæresim labitur: quia quedam loca catholice dicta, & omnino orthodoxa, veluti hæretica annotauit. Hoc enim ubi scriptum est, quia cum peccauit Adam, ejus est anima mortua: qualiter mortuam dixerit, inferius ostendit, quia status sui beatitudinem amisit. Hoc quisquis negat, catholicus non est. Et paulo post: Hunc ergo locum, qui in eodem codice, qui mihi a fratre meo Joanne Episcopo transmissus est, annotauit hæreticum, Pelagianus est, quia ista sententia euidenter Pelagii est, quam Paulus Apostolus aperte in suis epistolis destruxit. Que loca epistolarum ejus singula dicere prætermitto, quia scienus loquor. Pelagius vero, qui in Ephesina synodo damnatus est, eamentione hoc duxit, vt ostenderet nos a Christo vacue redemptos.

Et postea: Caritas ergo vestra vetustos omnino codices ejusdem synodi requirat, & illic inde videat, si quid tale inuenitur, mihi que eundem codicem, quem inuenit, transmittat, quem mox, vt legero, retransmitto. novis enim codicibus passim non credat, ex qua re dubius factus sum: & nihil adhuc volui de hac causa prædicto fratri meo Joanni Episcopo referbere. Romani autem codices multo veriores sunt quam Græci, quia nostri, sicut non acumina, ita nec imposturas habent. De Joanne vero presbytero cognoscite, quia illius causa per synodum decisa est, in qua aperte cognouit, quia ejus adversarii eum facere hæreticum volebant, & diu conati sunt, sed minime potuerunt.

Ad Joannem vero Constantinopolitanum, Ep. 114. quæ Valde autem mirati sumus, cur ii, qui in causa fidei ejusdem libri iudices contra Joannem Calchedonensis Ecclesiæ presbyterum a vobis fuerant deputati, negligentes veritatem opinionis crediderint, & credere districte profitemi noluerint, maxime dum accusatores ipsius Marcionistarum, quam commemorabant, hæresim, vnde eum reum moliebantur efficeret, interrogati qua esset, nescire se manifesta professione responderunt, ex qua re euidenter agnoscentur, quod personam ipsius sine Dei respectu, non iuste, sed contra animas suas, sola gravare voluntate tantummodo voluerint. Nos itaque facto concilio, sicut gestorum apud nos habitorum tenor ostendit, cuncta qua erant necessaria, subtiliter perferentes ac tractantes: quoniam in nullo antedictum presbyterum reum inuenire potuimus, precipue quia libellus, quem delegatis a vobis iudicibus obtulit, recta fidei per omnia sinceritati concordat, ea propter eorumdem iudicum reprobantes sententiam, nostra eum definitione catholicum, & ab homini hæretico crimine liberum esse, Christi Dei redemptoris nostri misericordia & gratia revelante, denuntiavimus.

Ad Mauritium pariter imperatorem. Relatis igitur in concilio, que contra Joannem Calchedonensis presbyterum Ecclesiæ acta sunt, simul & serie iudicati, maiorem illum iniustitiam sustinuisse cognovimus quippe quem clamantem se atque monstrantem catholicum esse, non reatus culpa, sed diu accusatio incerta contrivit. In tantum quia accusatores ipsius Marcionistarum, quam commemorabant, hæresim se nescire, aperta responsione professi sunt. Et postea: Quia ergo omnibus subtiliter rimatis atque tractatis, catholicum scriptum Joannem presbyterum sancti concilii

Ep. 114. quæ

Ep. 116. quæ quinti lib. 16.

Prædictum Nestorio Episcopo hæc provincia

Ann. 475. sub finem, vii. pontis 410. sub initium.

Nonnulli damnationem ceteris can. Manichæis.

causa hæc hæc re quælibet liberetur.

tus eam. cupus. nit. Gre. i. M.

a mo. im. um, hic oc. u. scri. rego.

Popularis opinionis ortus. Ad ann. 593. & 595. In scholis ad can. concil. Eph. p. 477.

Ep. 114. quæ 14. quinti libri.

meum definitio, divina potentia revelante gratia, declaravit, &c.

Ep. 17. qu. 17.
libri quinti.

Ad Theoclitum Imperatoris cognatum. Indicamus itaque vobis Joannem presbyterum, latorem presentium, liberum ab his, quibus accusatus fuerat, extitisse. Cujus silem facta concilio, subtili examinatione, ut petiti, perseverantes, nullam in eo culpam prave confessionis invenimus. Sed quia recta fidei, Deo miserante, professor ac cultor apparuit, nostra cum definitione absolvimus: praesertim cum accusatores ipsius, quae esset Marcionistarum, quam commemorabant, haesim se necesse professi sint.

Ep. 195. qu. 3.
libri sexti.

Et ad Eulogium Alexandrinum atque Anastasium Antiochenum. Ante triennium cogente causa monachorum Isauriae, qui haeretici accusabantur, satisfaciens mihi quondam frater & confacerdos meus Dominus Joannes, literas misit, quibus videbatur ostendere, eos Ephesina synodi definitionibus contradixisse: & velut ex eadem synodo certa nobis, quibus ipsi obfisterent, capitula destinavit; inter alia autem scriptum illis continebatur de Adae anima, quia in peccato mortua non fuerit, eo quod diabolus in cor hominis non ingrediebatur, & si quis hoc dixisset, anathema esset. Quae cum mihi relata fuissent, valde contristatus sum: si enim Adae, qui primus peccavit, anima in peccato mortua non est, quomodo de ligno vetito ei dictum est: In quacumque die comederitis ex eo, morte moriemini? Et postea: Quod vero diabolus cor hominis ingrediatur, si evangelio creditur, non negatur, ibi enim scriptum est: Et post buccellam introivit in eum satanas. Et rursus ibi dicitur: Cum diabolus jam se misisset in cor Judae, ut traderet eum Judas; hoc autem qui negat, in Pelagianam haesim cadit. Quia ergo perseverantes Ephesinam synodum, nihil in ea tale invenimus contineri: de Ravenate quoque Ecclesia vetustum valde codicem ejusdem synodi ad nos deferre fecimus, & synodo quam habebamus, eum ita concordare invenimus, ut in nullo discreparet, & nihil aliud contineret in definitione anathematis, & reprobationis, nisi quod duodecim capitula beatae memoriae Cyrilli reprobant. Hanc autem totam rationem nulla latini subtilisque praeclara responsalibus ejus in praesenti positis reddidimus, atque ei plenissime satisfecimus: igitur ne vel hac vel aliqua similia illic subreperant, quae sanctam Ecclesiam scandalizent, necesse nobis fuit, hac ipsa sanctitati vestrae indicare. Et quamvis hunc fratrem & conspiscopum nostrum Cyriacum noverimus orthodoxum; tamen propter alios cauti esse debemus, ut antiquam ad publicum prodeant, errorum semina conculcentur.

Denique ad Anastasium Antiochenum. Cum de sanctorum conciliorum custodia tua fraternitas loqueretur, sanctam Ephesinam synodum primam se custodire professus est. Sed quia ex annotatione haeretici codicis, qui ad me ex regia urbe transmissus est, agnovi hoc, quod quadam capitula catholica cum haereticis fuerant reprehensa, quia quidam illam Ephesinam primam synodum in eadem urbe existimant, quae quondam ab haereticis tradidit esse composita: omnino necesse est, ut caritas vestra eandem synodum apud sanctam Alexandrinam atque Antiochenam Ecclesiam requirat, & qualiter in veritate se habeat, inveniat; vel si placet, hinc dirigimus quae ab antiquitate servata in scriptis habemus: illa enim synodus, quae sub prima Ephesina imagine facta est, quadam in se oblata capitula asserit approba-

ta, quae sunt Caesarii atque Pelagii predicamenta. Et cum Caesarius atque Pelagius in Ephesina synodo sint damnati, quomodo ab ea poterant illa capitula recipi, quorum damnabantur auctores?

Ex his, quae scripsit Gregorius magnus, multa licet concludere in rem praesentem: & primum quidem, a Pontificis sententia recedere, qui causam Isaurorum monachorum ab ea, quae duorum presbyterorum erat, fecerunt. Alterum, codici, quo synodus Ephesina continebatur, insertos fuisse canones alterius cujusdam concilii. Tertium, huic inserto concilio oblata fuisse capitula, quae ab ipso probata sint. Quartum, ea capitula Isaurorum fecisse reos confessionis cum Manichaeo & Marcione. Quintum, unum ex capitulis contradixisse catholicis, de anima Adami per peccatum mortua, Anastasii sententiae, atque adeo fuisse Pelagianum, vel Caestianum. Sextum, concilium istud diversum fuisse ab aemena synodo Ephesina, cum in aemena synodo damnationis sententiam tulerint Pelagius & Caestius; in illo concilio ipsorum dogmata probata sint. Septimum, Gregorium magnam causam Isaurorum in concilio cognovisse, idque testatum voluisse, & Imperatori, & Narseti comiti, & Joanni Constantinopolitano Episcopo, & Imperatoris cognato, nequis eorum foret inscius. Postremum, concilium illud non fuisse idem cum conciliabulo orientalium schismaticorum: in hoc enim, ut bene argumentatur Lupus, approbata non sunt Caestiana dogmata, si enim forent, a catholicis utique sine gravissima querela tantum facinus praetermissum non esset; nam a concilio, cui oblata sunt, probata sunt pariter capitula.

Atque haec cum certa sint, probabilis inde conjectura duci potest, quae firmiter ista lex, quibus continetur quaestio, nisi fallor, totius solutio, reique admodum impeditur explicatio.

i. Concilium, cujus meminit Gregorius, non aliud fuisse, quam quod a Nestorio coactum mox a nobis dicebatur: nam in eo damnati scribuntur, qui Manichaei atque adeo Marcionis sensibus adhererent. Una enim fuit utriusque haeretici opinio, de mala hominis natura.

ii. Oblata esse Nestorianum concilio, quae dicuntur capita, etque catholicae fidei, de corruptione per peccatum humanae naturae, adversa: de corruptione, inquam, quoad animam, non de ea, qua corpus affectum est, de ipsa enim Nestorius catholice sentiebat.

iii. Eadem ipsa capita facile a Nestorio probata esse, quippe qui, ut ostendimus aliquando, sensit quidem catholice de morte corporis per peccatum contracta; videtur autem, quoad mortem animae ex Adamo propagatam in posteros, adhaesisse Theodoro Mopsuesteno magistro suo, peccati originalis acerrimo impugnatori.

iv. Approbationem illam capitulum a synodo anathematismis comprehensam fuisse: vix enim reperias, olim depositos esse aliquos propter doctrinam, cujus assertoribus anathema non sit dictum.

v. Eos ipsos anathematismos in communem cum Ephesina synodo relatos fuisse codicem, apposita primum inscriptione, qua distinguerentur; deinde vel per incuriam librorum omissa, vel artibus sive Caestianorum, qui plerumque in Oriente perfluerunt, ad ipsa quoque Phottii tempora, sive Nestorianorum, ut Ephesina synodo calumniam struerent, obliterata.

vi. Forſitan eſſe verum, quod divinavit Chriſtianus Lupus, tentatos fuiſſe a Cæleſtianiſ, atque ab ipſo etiam Neſtorio, Orientalium animos, vt ejuſmodi anathematifimos comproba- rent, ſtudio duodimur contradicendi Patribus orthodoxis, qui Cæleſtini papæ de Pelagianis ſententiam comprobafſent. Neque enim de ni- hilo eſt, quod Orientales eo tempore, quo Patres retulerunt ad ſedem apoſtolicam de Pelagianis, tripartitam confeſſionem fidei ſcri- pferunt, & in prima ſymbolum Nicænum pro- feſſi ſunt; in ſecunda perculerunt anathemate ſeptem tantum nominatim hæreticos, quorum duo Manichæus & Marcion; in poſtrema Cy- rilli capita duodecim proſcripferunt: atque hæc cauſa forte fuit, cur Baronius canonem ſecundum ab Orientalibus conditum diceret de anima Adami, &c. Neque illud pariter de nihilo eſt, quod ſchiſmatici oblarum a catholicis crimen ſocietatis cum Cæleſtianiſ, non aliter repule- rint, quam ſimili exprobratione, licet immerita. Quæſierit forte quiſpiam, cur tandem ſchiſ-

matici expreſſis verbis approbare noluerint anathematifimos Neſtorii præfatos, contenti ſententiam implicite & abſcondite dixiſſe. Sed aperta quaſtionis inde ſolutio ſumi poteſt, quod & Theodoſius nuper expulſiſſet Cæleſtianiſ; & modo Cæleſtiniſ Papa eodem damnafſet; nec tutum foret aut illius aut iſtius manifeſte ju- dicio pugnare, ſed neceſſarium magis vtriuſ- que gratiam retinere: neque enim tanta erat Neſtorii jam damnati auctoritas, vt eo vſque impellere valeret Orientales, cum eam ipſam auctoritatem aliunde Joannes Antiochenus depreſſam vellet, quo concilii primatum, ſi qua ratione poſſet, ſecurior teneret. Et vero, quæ cauſa potuit obſtare, ne anathematifimi a Ne- ſtorio aduerſus Cyrellianos facti approbarentur ab Orientalibus, quantumcumque ab ipſis aperte Cyrelliani velut hæretici exploſi eſſent; ead- dem, niſi fallor, impedire debuit, ne quos olim præ animi impotentia pro Pelagianis Neſtorius, aduerſus viros omnino puros hæreſis Manichææ, condiderat, patenter confirmarentur.

SERMO OCTAVUS
IN JUDAM

ADVERSUS HÆRETICOS.

Interprete Mario Mercatore.

HÆRETICORUM nomine intel- ligit verbo quidem tenus Apollina- riſtas, revera autem catholicos ſibi aduerſantes, quos Apollinariſmi per calamitiam accuſabat.

Par eſt opinari ſermonem hunc habitum in magna hebdomada, qua patientis Chriſti hiſtoria legi pariter & exponi in Eccleſia ſolebat. Quo vero Neſtorii anno, in-

certum eſt; ſuſpicer tamen habitum tertio, qui Chriſti 431. propterea quod non obſcure contradicit tertio quartoque & duodecimo Cy- rilli anathematifimo, quos cum literis ſynodiciſ Neſtorius accepit menſe Decembri ann. 430.

Huc pertinet forte dictum illud Neſtorii a Socrate allatum: *Ne gloriſis, Judæe, Domini- num gloria non crucifixiſi.*

Ex lib. 5. con- trad. pag. 112.

Η ΔΕ ΩΣ ΑΥΤΟΝ ΤΗΣ ΑΙΡΕΤΙΚΗΣ
ΕΠΙΘΗΜΕΝ, ΤΗ Τ' Τ' ΗΘΕΤΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΑΥΤΟΠΟΤΗΤΟΣ ΦΥΣΙΝ ΕΙΣ ΜΙΔΗ ΚΑΤΑΚΡΙΩΝ-
ΤΩΝ ΟΥΣΙΑΣ, ΩΣ ΕΣΤΙΝ ΑΥΤΟΝ Ο ΚΑΘΑΡΟ ΤΩ ΚΑΘΑ-
ΡΟΥ ΤΗΣ ΙΟΥΔΑΙΟΙΣ ΚΑΘΑΡΟΔΙΔΟΜΟΣ. ΕΙ ΓΑΡ
ΚΑΘΑΡΟΙ ΑΜΦΟΤΕΡΩΝ ΓΕΝΗΝ, ΑΜΦΟΤΕΡΩΝ ΚΑΘΑ-
ΡΩ ΙΟΥΔΑΙΩΝ ΣΥΝΚΑΤΕΛΕΘΗ, ΚΑΙ Ο ΘΕΟΣ ΛΟΓΟΣ,
ΕΙ Η ΤΗΣ ΑΥΤΟΠΟΤΗΤΟΣ ΦΥΣΙΣ. ΩΣ ΔΕ ΕΣΤΙΝ Ο
ΚΑΙ ΤΩ ΣΦΑΖΩ ΚΑΤΑΜΕΙΝΑΣ; ΑΙΤΑΚΑΘΑΡΩ
ΧΡΗΣΑΤΕ ΚΑΤΑΤΕΤΕΙΣ ΛΟΓΟΙΣ, ΩΣ ΠΑΝΤΙ ΑΜΕ-
ΘΩ Ο ΛΟΓΟΜΕΝΟΝ ΔΙΔΩΝ.

Ex lib. 4. con- trad. pag. 112.

Περί τῆς τῆς κατὰ τῆς
συμβόλης, εἰ μὴ γὰρ καὶ τῆς θεότητος
φύσιν, πῶς ἀμφότερα συγκριθῶν κατὰ τὸ μέτρον,
καὶ μετρώμεν ὁ θεὸς ἀκατάληκτος τοῖς Ἰουδαίοις,
καὶ τὸ σφαζὸς οὐ κοινοῦνται τῇ θεῶν ποτῶν,
εἰπέ μοι, κατὰ τῆς τῆς κατὰ τῆς.

Διὰ τῆς τῆς, καὶ ὡς θεότητος ἡκούμενον,
ἀμφότερων κατὰ σε κεκαμμένων, ὁ κύριος

LIBENTER hic ab illis hæreticis in- terrogans requiram, qui deitatis & humanitatis naturam in vnam essentiam miscendo contemperant, quis ille hoc loco est, qui proditur & traditur Judæis. Si enim temperatio vel admixtio vtriusque facta est, vtrum a Judæis est tentum? An Deus Verbum, an humanitatis natura? Quis videtur occisus? Cogor enim inferioribus vti sermonibus, vt fiat omnibus, quod dicitur, manifestum.

In quem, dicas velim, ea quæ gesta sunt, cadunt? Nunquid in Dei naturam, quam vtroque confundens contempera- re præsumis? Ergo Verbum Deus capeſ- ſibilis, cui nihil commune in occisione cum carne. An a Judæis in occisionem ductus est?

Ut quid autem temperatis vtriusque natu- ris, secundum te scripturam nuper audiui- mus de virtute sacramenti narrantem,

7

111.